

1408

פרוטוקול מס' 70

מישיבת ועדת העבודה

יום ו' כ"א באב תשל"ד - 9.8.1974, שעה 08.30

נכחו:

- ש. ארבל - אלמוזלינו
- י. ארידור
- פ. גז
- פ. גרופל
- ל. דיציאן
- ה. זיידל
- נ. דרניצקי (יודין)
- י. כהן
- ח. שמעוני

חברי הועדה:

מוזמנים:

- י. אבולעפיה - סמנכ"ל האוצר
- י. פסח - האוצר
- ח. הקר - האוצר
- י. גלס - הממונה על החקיקה במשרד המשפטים
- א. כהן - יו"ר ארגון נכי המלחמה בנאצים
- פ. מיליס - ארגון נכי המלחמה בנאצים

מזכיר הועדה:

- י. שומרון

קצרנית:

- פ. איזנברג

סדר-היום:

חוק נכי המלחמה בנאצים (תיקון מס' 7), תשל"ד - 1974.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני פותחת את הישיבה.
אני מקדמת בכרחה את אורתיונו בישיבה זו - נציגי ארגון נכי המלחמה בנאצים. נשמע הערותיהם והשגותיהם לחוק נכי המלחמה בנאצים (תיקון מס' 7), תשל"ד-1974.

א. כהן:

בחוק המוצע שלושה תיקונים: האחד - העלאת שיעורי התגמולים; השני - רפורמה לגבי בעיית הנצרות והשלישי - הארכת החקופה בה משתלם התגמול לבן-זוגו של נכה שנפטר.

התיקון הראשון - העלאת שיעורי

התגמולים - חופף העלאת השיעורים בחוק נכי צה"ל. באשר לרפורמה לגבי בעיית הנצרות, עד לפני מספר שנים היה קיים העקרון של הכנסה כדי מחייה. החוק קבע שנכה שאין לו הכנסה כדי מחייה יקבל תגמולים בשעור מסויים

(תק"מ) יום 12.8.74

ממשכורת דרגה י' בדירוג עובדי המדינה. לפי התקנות שפורסמו בענין הכנסה כדי מחייה, נכה שהכנסתו והכנסת התלויים בו היתה עד 259 לירות, נכלל בהגדרת נצרך. ואילו נכה שהכנסתו והכנסת התלויים בו היתה 200 לירות, לא נכלל בהגדרה של נצרך. אנחנו ביקשנו את האוצר לשנות את ההגדרה של נצרך; זאת אומרת, לא למנוע מנכה ואשתו הרוצים בכך, לעבוד ולהשתכר סכום נוסף. סוכם להחליף את העקרון של הכנסה כדי מחייה בעקרון של הכנסה נוספת, ולקבוע כי מחצית הכנסתה של אשתו של נכה, תיחשב כהכנסה לצורך חוק זה. תיקון זה נעשה בידינו. ואנו סבורים שהסדר זה הוא הוגן. אמנם במידה מסוימת הוא פוגע בנכה שמחצית הכנסתו של אשתו תיחשב כהכנסה, אבל הוא משפר ומיטיב את המצב הקיים במידה רבה.

סעיף 5 מחייב את התגמול הפגיע לשאיריו

של נכה נצרך לאחר פטירתו. הבענו לפני האוצר התנגדותנו לסעיף זה, כי יש בו סטייה מחוק הנכים. חוק הנכים אינו מגביל את התגמול לאשת נכה שנפטר רק לגבי מי שמקבל תגמול מיוחד כנצרך. החוק קובע שאם נפטר נכה, ישולמו התגמולים לאשתו בפסך שנה לאחר הפטירה. האוצר התעקש שהתגמולים ישולמו רק לשאירים של נכה נצרך שנפטר.

אני רוצה לומר לחברי הועדה: הסכמו

אמנם להצעת החוק שלפניכם. אבל גם בעתיד נבקש להגיש תיקון לסעיף 5, כדי שיחול על כל הנכים. אין זה פשוט לגזור מאלמנת נכה את הסכום של 150-200 לירות. אבל ניהלנו מו"מ, ואין מסכמים מו"מ בלי פשרות. בכל זאת אנו מסבים חשומת לב הועדה, שבענין זה עוד נשוב ונבקש תיקון.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מודה לנציגי ארגון נכי הפלחמה
בנאציהם.

בישיבה הקודמת סיימנו את הדיון

בסעיף 2. נעבור עתה לסעיף 3.

סעיף 3 - "תיקון סעיף 4ב"

י. אבולעפיה:

נכה נצרך הוא נכה שאינו מסוגל להשתכר כדי מחייתו ודרגת נכותו מעל ל-50%. עד עכשו קיבל נכה נצרך 12% מדרגה י' של הדירוג האחיד. רווק קיבל 914 לירות לחודש. נשוי עם שני ילדים קיבל 950 לירות לחודש. אנו מציעים לתקן סעיף זה. והתיקון מקביל לתיקון שנעשה לגבי נכי צה"ל. אנו מציעים לשלם עכשו לנכה נצרך במקום 12% מדרגה י' - משכורת של דרגה י"ד של הדירוג האחיד. דהיינו נשוי פלוס שני ילדים יקבל 1027 לירות לחודש וסכום זה הוא סכום נטו, כי הנכים אינם משלמים מסים. רווק יקבל 1590 לירות במקום 914 לירות שקיבל עד עכשו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ההפרש בין התגמול שיקבל רווק
ובין התגמול שיקבל נשוי עם שני

ילדים הוא רק 31 לירות?

י. אבולעפיה:

כן. כך מקבלים גם עובדי המדינה.

ח. שבעוני:

תוספת ילדים הוא מקבל מהביטוח הלאומי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מהביטוח הלאומי הוא מקבל בעד הילד
השלישי. במקום העבודה הוא צריך לקבל

בעד שני הילדים הראשונים.

י. אבולעפיה:

זה בדיוק מה שקיים לגבי נכי צה"ל.
וכך נוהגת הממשלה לגבי עובדיה. הביטוח

הלאומי משלם תוספת ילדים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

בעד שני הילדים הראשונים משלם הפעביד.

י. אבולעפיה:

אלה אינם ילדי עובדים, כי הנכה
הנצרך אינו עובד. הוא נצרך. הוא

מקבל פנסיה של 1027 לירות. כמה עובדים במדינה מקבלים פנסיה של 1027 לירות
אחרי 35 שנות עבודה?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אולי תפסור לנו פירוט מרכיבי הסכום הזה?

י. אבולעפיה:

בבקשה: שכר יסוד - 740 לירות;
תוספת יוקר - 857 לירות; תוספת
בעד אשה 10 לירות, תוספת בעד 2 ילדים 20 לירות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מה זה 20 לירות בעד 2 ילדים? לפי
מה משלמת המדינה 20 לירות בעד שני

ילדים?

י. אבולעפיה:

לפי טבלת השכר של עובדי המדינה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

עובד מדינה שיש לו שני ילדים, מקבל
100 לירות עבור שני הילדים. והוא

מקבל אותם מהמעביד ולא מהבטוח הלאומי.

ח. שמעוני:

הכתובת לתביעה היא הביטוח הלאומי.
במידה והבטוח הלאומי יכיר בכך,
שמי שמקבל פנסיה זכאי גם לקצבת ילדי עובדים, ויעביר את הכסף לקופת המדינה,
תשלם המדינה סכום זה; כי גם לגבי עובדי המדינה משלם את קצבת הילדים הבטוח
הלאומי באמצעות המדינה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מדברת על עובדי המדינה. עוד
אינני מדברת על פנסיונרים.

ח. שמעוני:

עובד מדינה מקבל בשכרו מהמעביד
10 לירות בעד ילד.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

המעביד משלם 1,8% עבור ילדי עובדת.
נשאלת השאלה, הממשלה משלמת סכום זה

או לא?

י. ארידור:

אני מקבל במשכורת תוספת בעד ילדים.

א. מויאל:

אני חושב שהאינפורמציה שהובאה לפנינו
אינה מלאה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

היום המעביד משלם 1,8% ביטוח ומשחרר
מתשלום עבור ילדים. קודם היה הסדר
לגבי שלושה ילדים. לאחר שהעצמאים הסכימו לבטח את הילד השלישי, העובר
התשלום עבור הילד השלישי לביטוח הלאומי. לגבי שני הילדים הראשונים משלם
המעביד 1,8% לבטוח הלאומי והמעביד משלם 50 לירות עבור כל ילד ומתחשבן
עם הבטוח הלאומי. יתכן שהאינפורמציה שהובאה לפנינו על ידי נציגי האוצר
אינה מלאה. חבדקו זאת.

פ. גרופר:

אנו איננו עוסקים במתמטיקה. אנו
עוסקים בחוק. אם מגיע לנכים סכום
מסויים לפי החוק, צריך לתת להם מלוא הסכום, וסכום זה כולל תוספת עבור
שני ילדים.

י. אבולעפיה:

יש פה טעות יסודית. אנו איננו
מעבידים של הנכים, והנכים אינם

עובדים.

ל. דיציאן:

המדינה קבלה "משהו" עבור נכים אלה.

י. אבולעפיה:

המדינה לא קבלה שום דבר עבור נכס
אלה. המדינה קבלה עבור נכי רדיפות

הנאצים. ההנחה היסודית היא, שאנו איננו מעבידים של אנשים אלה. החוק קבע שיש לשלם להם לפי בסיס מסויים. עד עכשו היה הבסיס 123% מדרגה י של עובד הפדינה. ועכשו פוצע לשלם להם 100% מדרגה י"ד. למעשה אנו כמדינה מבטחים את ילדי העובדים ומשלמים 1,8% לביטוח הלאומי. והבטוח הלאומי צריך לשלם לעובדים עבור ילדיהם, ולא אנחנו כמעביד. אבל במקרה שלפנינו אין ענין של עובד ומעביד. במקרה זה מדובר על תגמולים. וזה מה שקבע החוק. אם היינו עובדים על החוק, זה היה דבר אחר. אבל איננו עובדים על החוק. זה מה שנקבע בחוק וזה מה שאנו משלמים. בשנה מסוימת הוצמד חוק נכח המלחמה בנאצים לחוק נכח צה"ל. לנכח צה"ל כל הפדינה מוכנה לתח כמה שאפשר יותר. אבל נכח המלחמה בנאצים נהנים על חשבון זה שפעם הוצמד החוק לחוק נכח צה"ל.

נכה נצרך שעבד והרוויח 800-1000

לירות לחודש, אם בחנות פכולת ואם בקיוסק, סגר את חנות הפכולת או את הקיוסק, ובא אלינו ופתחיל לקבל 1600 לירות נטו לחודש. תראו איזה אבסורד - עובד פדינה שעבד 35 שנה והגיע לדרגה י"ד, מקבל בצאתו לפנסיה 70% מדרגה י"ד. נכה המלחמה בנאצים יקבל כפול ממה שקיבל עד עכשו.

משום שהוא נכה המלחמה בנאצים.

י. ארידור:

נכה צה"ל הוא בחור צעיר, ואנו רוצים לעזור לו. נכח המלחמה בנאצים אינם

י. אבולעפיה:

במצב כזה. הם יותר פבוגרים וכולם מסודרים בעבודה. פתוך 3000 איש, 200 הם מחוסרי עבודה.

מהו הסכום שמוציאה הפדינה בשנה לביצוע חוק נכח המלחמה בנאצים?

ל. דיציאן:

25 מליון לירות.

י. אבולעפיה:

ומה חלקם של הנצרכים בסכום זה?

ל. דיציאן:

יש 383 נכים נצרכים, וההוצאה היא 7 מליון לירות לשנה.

י. אבולעפיה:

לא יכול להיות.

ל. דיציאן:

הסכום הוא 7,340,000 לירות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אינני באה לדרוש הצמדת התגמולים לדרגה גבוהה יותר. הבעיה שאני מעוררת היא בעיית תוספת הילדים. היום מקבל עובד פדינה תוספת של 100 לירות עבור 2 ילדים באמצעות המעביד. ועל סכום זה חל מס הכנסה. כאשר אתה מצמיד את התגמולים של נכה מלחמה בנאצים לדרגה י"ד של עובד פדינה, הוא מקבל 10 לירות בעד ילד במקום 50 לירות. או שיש הצמדה או שאין הצמדה.

עובד בדרגה י"ד, נשוי עם שני ילדים, שכרו הוא - - -

י. אבולעפיה:

אני מדברת על העקרון ולא על הסכום. מדוע הוא מקבל בעד שני ילדים 20 לירות

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

ולא 100 לירות?

עובד פדינה מקבל שעות נוספות, ביגוד וספרות מקצועית. ונכה מלחמה בנאצים -

י. אבולעפיה:

לא.

לא על כך אני מדברת. אני מדברת על תוספת בעד ילדים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הדרגה היא רק בסיס לחישוב.

י. אבולעפיה:

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

אני קובעת עובדה אחת, שהילדים "נופלים בין הכסאות"; לא המדינה

משלמת עבורם ולא הביטוח הלאומי.

ה. זיידל:

אני מבקש לדעת על מה הויכוח בין יושב-ראש הועדה ובין נציג האוצר.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מוצע להצמיד את התגמול לדרגה י"ד של עובד מדינה שיש לו שני ילדים. עובד מדינה כמו כל עובד מקבל עבור 2 הילדים הראשונים 100 לירות. התעשלות נעשה באמצעות המעביד על חשבון הביטוח הלאומי, כי המעביד מבטח את הילדים.

בחישוב שהובא לפנינו לגבי נכה מלחמה בנאצים, ניתן עבור כל ילד 10 לירות. אני שואלת, מדוע עבור שני ילדים של נכה לא ישולם הסכום של 100 לירות? פר אבולעפיה אומר: ממילא הוא מקבל 1600 לירות נטו. ו אני אומרת, שלא הסכום קובע אלא העקרון.

י. ארידור:

אין טעם שנחליט בעניין זה, כי יש שאלה פרשנות מהי משכורת. יכול להיות שפר אבולעפיה צודק. אם נכון מה שאת אומרת, כל אחד יכול להגיש בג"ץ נגד פר אבולעפיה ולזכות בו. מכיוון שאין לנו אינטרס לקבוע מחדש את החוק בנושא זה, כי יכול להיות שהחוק הוא כפי שאנו רוצים, הייתי מציע להשאיר את הנושא פתוח. והיה, ובית המשפט יפסוק שהפירוש של פר אבולעפיה נכון, יהיה מקום ליזמה שלנו לתיקון החוק.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

לא העליתי את הנושא כדי לתקן את החוק, אלא כדי להבליט שיש כאן חוסר עקביות

לגבי תוספת ילדים.

ה. שמעוני:

אם המדינה משלמת למקבלי פנסיה תוספת ילדים יש לגייס מוציה לחביעה שלך. אם איננה משלמת,

אין בסיס לחביעה.

ה. זיידל:

כאשר אדם פורש לפנסיה, ילדיו כבר אינם זכאים לתוספת.

ה. שמעוני:

יש מקרים שאנשים יוצאים לפנסיה בגיל 50 ובגיל 40. השאלה היא, האם המשלה משלמת תוספת ילדים גם לפנסיונרים.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

כמה מוכי המלחמה בנאצים יש להם ילדים הזכאים לתוספת?

י. פסח:

מהעליה החדשה יש מעטים כאלה, הנכללים בהגדרת נצרך.

י. אבולעפיה:

נכים נצרכים שיש להם ילדים עבורם הם זכאים לתוספת ילדים יש בודדים.

ל. דיציאן:

כל השאלה היא תיאורטית.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

השאלה היא עקרונית. אני מקבלת הצעת החברים שהעניין ייבדק.

פר גלאס:

האם הועדה מקבלת סעיף 3(1)?

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

כן.

אנו עוברים לסעיף 3(2).

י. אבולעפיה:

שמעתם את דעתם של נציגי ארגון נכי

המלחמה בנאצים. אם הארגון מסכים להצעה שלנו, סימן שקיבל תוספת ולא נגרע על ידי התיקון המוצע מהכנסתו של הנכה.

היום אנו מחשבים את ההכנסה של אשתו של נכה, כאילו הייתה הכנסתו של נכה. עתה מוצע שלא תחושב מלוא ההכנסה של האשה כהכנסת הנכה, אלא רק מחציתה; וזאת מתוך הנחה ששני בני הזוג גרים יחד וזה חלק מהחרושה שהיא תורמת להוצאות ניהול הבית.

ת. הקר:

לפני תיקון מס' 6, ההגדרה של "נצרך" כללה את המלים "אין לו הכנסה מספיקה למחייתו. ונקבע בכללים מהי הכנסה מספיקה לאדם ולחלוצים בו. בכללים לקחו בחשבון את ההכנסה של המשפחה. ההכנסה הייתה סך כל ההכנסות שיש לנכה ולתלויים בו. ואם ההכנסה הייתה עולה על המינימום שנקבע, לא נכלל הנכה בהגדרת נצרך. בתיקון מס' 6 לחוק, שונתה ההגדרה של נצרך. והתקנות של הכנסה מספיקה אינן רלבנטיות יותר. במקום הערוך של הכנסה מספיקה, נקבע הערוך של הכנסה נוספת. הכנסה נוספת זו הכנסה מכל מקור, למעט התגמול. לפני שהוגש תיקון מס' 6 לחוק, ניתן פסק דין על ערוך זה. אנשים טענו: אמנם האשה פרוויחה, אבל הכסף אינו בכנס להוצאות משק הבית, אלא הוא מוצא על ריפויה של האשה. בית המשפט קבע שצריך לבדוק אם הכנסתה של האשה נפרדת מתקציב המשפחה. לפי זה צריכים היינו לערוך חקירה למה מוצאת כל לירה במשפחה. במקום זאת אנו מציעים שמחצית הכנסתה של האשה תיחשב כהכנסת הנכה.

י. דרניצקי (יודין):

באיזה מקרים נהוג במדינה להתחשב בהכנסות האשה לצורך תשלום גימלאות?

י. אבולעפיה:

הדבר קיים על פי חוק נכי רציפות הנאצים וחוק נכי צה"ל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לגבי חוק נכי צה"ל הדבר אינו מדוייק.

מר גלאס:

לגבי רוב חוקי הפנסיה המבחן הזה אינו רלבנטי, כי אדם הפורש לפנסיה, מקבל את הפנסיה כפונקציה ממה שהשתכר או כפונקציה מהתשלומים ששילם לקרן הפנסיה. לגבי נכים, יש הבחנה בין נכה שמקבל את התגמול היסודי ובין נכה שיש לו בעיות, והוא מחוסר פרנסה או שאינו מסוגל להשתכר משהו בנוסף לפנסיה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מערערת על הערוך שבחישוב הכנסתו של נכה נצרך תובא בחשבון הכנסתה של אשתו. במקום לעודד את האשה לצאת לעבודה, אנו באים ואופרים שנביא בחשבון הכנסתה ועל ידי כך אנו מגבילים את הזכאות של הנצרך לתגמול נצרך. אסור לקשור את התגמול של הנצרך עם הכנסת אשתו. לא עשינו זאת אפילו לגבי ההטבה הסוציאלית המשולמת למקבלי קצבת זקנה של הבטוח הלאומי. אין קשר בין ההטבה הסוציאלית ובין הכנסת האשה.

ח. שמעוני:

אם כך, מהי הכנסה ממקורות אחרים? הכנסה של האשה גם היא הכנסה ממקור

אחר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לא. לגבי ההטבה הסוציאלית הכנסות בני המשפחה אינן מובאות בחשבון.

גם במקרה זה של נכה נצרך איננו יכולים להביא בחשבון את ההכנסה של אשתו. אם נעשה זאת, האשה תעדיף שלא לצאת לעבודה. היא חשב בבית, דבר המביא למריבות וסכסוכים בין בני הזוג.

ה. זיידל:

לענין זה יש פנים לכאן ולכאן. אילו היינו מחוקקים חוק זה לראשונה היום ---

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

זהו סעיף חדש. זה איננו סעיף חדש.

ח. שמעוני:

ה. זיידל:

אילו הייתם מציעים סעיף זה כאשר נחקק החוק, ניחא. אבל כאשר אתם מציעים סעיף זה היום, אתם באים להפחית מהכנסת הנכה הנצרך.

י. אבולעפיה:

היום מובאת בחשבון מלוא ההכנסה של האשה. עכשו אנו מציעים כי תובא בחשבון רק מחצית ההכנסה של האשה. זוהי הקלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

כאשר כללתם כל הכנסת האשה בהכנסת הנכה, נהגתם שלא לפי התקנות.

ה. זיידל:

האם אני מביין נכון, שעד עכשו ההכנסה של האשה כולה נלקחה בחשבון בחשבון רק מחצית הכנסת האשה, וקבלתם הסכמת ארגון נכי המלחמה בנאצים לכך?

י. אבולעפיה:

כן.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מבקשת להוציא מחישוב הכנסת הנכה הכנסתה של האשה.

ח. שמעוני:

אני חושב שהגישה של "תפסת פרובה", יש בה פגיעה בעקרון הסוציאלי. מדובר איננו בפנסיה היסודית. המדובר הוא בחוספת לאנשים שאין להם הכנסה אחרת. פנסיה יסודית יקבל גם מי שיש לו הכנסה אחרת. מדובר למעשה בהטבה סוציאלית. חברת הכנסת ארבל-אלמוזלינו, את מציעה שהיום יתנו הטבה סוציאלית לכולם. ואני אומר: יתנו לכולם את הפנסיה היסודית, ואלה שאין להם הכנסה אחרת, יתנו להם גם הטבה סוציאלית. הצעת הממשלה מרחיקה לכת. הממשלה אומרת: לא זו בלבד שניתן פנסיה יסודית לכולם והטבה סוציאלית לאלה שאין להם הכנסה אחרת, אלא גם מי שיש לו הכנסה של האשה, נביא בחשבון רק מחצית הכנסה זו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לפי הגישה שלך מבססים הכל על סעד ולא על זכות ועקרון. אני רוצה שהדברים ינתנו על פי זכות ועקרון. ואינני רוצה לקשור זאת עם הכנסת האשה. כמה נכים נצרכים, נשוחים עובדות?

י. פסח:

אין לנו סטטיסטיקה מדוייקת. אבל יש מספיק.

י. אבולעפיה:

אני חושב שמרוב עקרונות אנו שוכחים את העניין. מדובר על נכה נצרך שאינו עובד וחי על חשבון המדינה. נשאל את עצמנו, מהו הסכום הדרוש למשפחה זו כדי קיום. אדם כזה צריך לקבל הכנסה שתאפשר לו לקיים משפחתו בכבוד. אם אדם כזה מקבל 1700 לירות נטו לחודש, אני הייתי רוצה לדעת כמה עובדי מדינה שכרם לחודש הוא 1700 לירות נטו?

י. ארידור:

וכמה חברי כנסת?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אנחנו באמת "מסכנים".

מ. גז:

אני יודעת שיש משפחות של נכים המקבלות קצבה ממשלת גרמניה. האם זה מובא בחשבון?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

זה מובא בחשבון.

י. אבולעפיה:

אם מביאים בחשבון 300 לירות, מחצית שכרה של האשה, הרי שלאדם זה יש הכנסה של 2000 לירות לחודש.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני רואה בזה פגיעה באשה.

א. מויאל:

השאלה העקרונית היא, האם הכנסת האשה צריכה להיות מובאת בחשבון כאשר נותנים הטבה סוציאלית? מובטל המבוטח כדין, הכנסות בני משפחתו מובאות בחשבון.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לא. הן אינן מובאות בחשבון. ועדת העבודה לא קבלה את הדבר.

ח. שמעוני:

עקרון זה איננו עקרון מקודש. כאשר מדובר על כספי המדינה, ואדם יש בינינו. אני על כל פנים נוטה לקבל את הצעת האוצר.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אם לא יהיו חופכים בהצעת, ארשום זכות הסתייגות.

י. דרניצקי (יודין):

אני מצטרף להסתייגות. אני רואה בזה ענין עקרוני.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לא היו צריכים להצמיד את התגמול לדרגה גבוהה יותר ולא היו צריכים להציע שחובא בחשבון מחצית הכנסת האשה.

ה. זיידל:

אני מציע לכתוב: "לא יותר ממחצית ההכנסה".

מר גלס:

לפי הספכות לקבוע?

ה. זיידל:

במקום הנוסח "שאינו חי בנפרד ממנו", אני מציע לכתוב "שחי יחד עמו".

שר גלס:

מינוח זה מופיע גם בחוק נכי רדיפות הנאצים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אנו עוברים לסעיף 4.

סעיף 4 - "תיקון סעיף 4ד".

י. אבולעפיה:

בסעיף זה מוצע להעלות שיעורי התגמולים לנכים נזקקים, שהם נכים שדרגת נכותם מ-10 עד 50 אחוז. היום נכה שדרגת נכותו מ-10 עד 18 אחוז מקבל 40 אחוז מדרגה ס' של הדירוג האחיד; נכה שדרגת נכותו מ-19 עד 39 אחוז מקבל 60% מדרגה ס' של הדירוג האחיד; נכה שדרגת נכותו מ-40 עד 49 אחוז, מקבל 80% מדרגה ס' של הדירוג האחיד. מוצע להעלות שיעור התגמולים של נכים נזקקים ב-10%.

פ. ארידור:

האם התיקון שהכנסנו בסעיף 3(2) יחול גם על סעיף זה? זאת אומרת גם לגבי נכה נזקק יביאו בחשבון מחצית הכנסת האשה?

י. אבולעפיה:

לגבי נזקקים הכנסת האשה אינה מובאת בחשבון.

פ. ארידור:

אם הכנסת האשה אינה מובאת בחשבון לגבי נזקקים, היא אינה צריכה להיות מובאת בחשבון לגבי נצרכים. המלים "הכנסה נוספת" חייבות להתפרש באותו אופן לגבי סעיף 4ג של החוק ולגבי סעיף 4ד.

ח. הקר:

הנצרך מקבל תגמול מוגדל. לא כן הנזקק.

י. ארידור:

כיצד אתם מפרשים הכנסה נוספת
בצורה אחרת באותו חוק?

ת. הקר:

היות והשיעורים הם שונים - -

י. ארידור:

התוצאות אינן קובעות את הפירוש
המשפטי.

י. גלס:

הייתי רוצה לדעת מה רוצה הועדה.
שמעתי את הודעת אנשי האוצר, שבסעיף

44 הכנסת האשה לא תובא בחשבון. ומגמתם היא שבעתיד יהיה מצב כזה שבסעיף
44 רבתי יהיה ניכוי של מחצית הכנסת האשה.

י. ארידור:

זה איננו הגיוני.

י. גלס:

אם זו המגמה - ואינני מביע דיעה
אם זה הגיוני או לאו - הייתי מציע

כי בסעיף 44, אחרי המלים "בחשוב הכנסתו הנוספת" יווספו המלים "לענין
סעיף זה".

י. ארידור:

זה אינו עונה על השאלה. בסעיף 44
צריך להוסיף: הכנסה נוספת אינה

כוללת הכנסת האשה.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

אני חוזרת ומעלה את השאלה, איך אתם
מפרשים הכנסה נוספת? האם בהכנסה

הנוספת כלולה הכנסת האשה או לא? בחוק אחד אינך יכול לקבוע דין אחר
לקטגוריה אחת ודין אחר לגבי קטגוריה אחרת. נחליט תחילה על הפירוש
של הכנסה נוספת.

י. ארידור:

אני מציע שיפשיכו שלא לנכות הכנסת
האשה. אלא שצריך לתת לכך ביטוי

בסעיף 44.

י. אבולעפיה:

אני מציע שנשאיר את שאלת הניסוח.

היו"ר ש. ארבל-אלפוזלינו:

אני מציעה שחבדקו את הפירוש של
הכנסה נוספת לגבי סעיף 44 וסעיף

44. צריכה להיות אחידות בפירוש ואותו פירוש שצריך לחול על כל הסעיפים.

אנו משאירים סעיף 3(2) וסעיף 4

פתוחים. והמגמה שלנו היא להגיע לאחידות הפירוש של הכנסה נוספת
לגבי שני הסעיפים.

אנו עוברים לסעיף 5.

סעיף 5 - "תיקון סעיף 13א".

י. אבולעפיה:

סעיף 13א ענינו תגמולים אחרי
פטירתו של נכה. עד 1969, כאשר

נפטר נכה, משפחתו הפסיקה לקבל את התגמולים. זאת אומרת, התגמולים לא
עברו בירושה. לגבי נכי צה"ל, אם נפטר הנכה עקב מחלה שהוכרה על ידי

משרד הבטחון, משפחתו קבלה תגמולים על פי חוק חללים שנספו במערכה.

אם נפטר פטירה טבעית, לא קבלו תגמולים. ב-1969 הוצע תיקון לחוק נכי
המלחמה בנאצים, לפיו במקרה של פטירת נכה, תקבל המשפחה תגמולים שלושה

חדשים לאחר פטירתו. בוועדה הוחלט להאריך את התקופה משלושה חדשים לשנה.
הוראה זו בחוק חלה על נכים נצרכים, נכים נזקקים, נכים מחוסרי פרנסה

או נכים שקבלו תגמולים מיוחדים לפחות שלושה חדשים לפני פטירתם. מאחר
ושאר הנכים עובדים ומבוטחים ומקבלים פנסיה ממקום עבודתם, אין סיבה

שנוסף לפנסיה שמקבלת המשפחה ממקום העבודה, ניתן לה גם את התגמול.
אבל אנשים שלא עבדו, כמו נצרכים ונזקקים ומחוסרי פרנסה, יש לנו אחריות

מסויימת כלפיהם. המשפחה היתה חלוי בנו. וב-1969 או 1972 קבענו שמשפחה
של נכה כזה תמשיך לקבל את התגמול שנה לאחר פטירתו. עכשו מוצע לגבי

בן-זוגו של הנכה, להאריך את התקופה מ-12 חודש ל-36 חודש.

האם לגבי אלמנה של נכה יש הגבלה של נישואין מחדש, כפי שקיימת

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

הגבלה כזאת לגבי אלמנת נכה זה"ל?

לא.

י. אבולעפיה:

ואם האלמנה אינה מקבלת פנסיה משום מקור אחר?

י. דרניצקי (יודין):

ההנחה היא שמתוך 3000 איש, 500 איש נכללים בקטגוריה של נזקקים. השאר כולם עובדים, אחרת היו עוברים אלינו אם כנצריכם, אם כנזקקים ואם כמחסורי עבודה. היחר כולם עובדים והיום אין מקום עבודה שאינו מבטח את עובדיו.

י. אבולעפיה:

אם מדובר על מחוסרי פרנסה ועל אשה שאין לה גמלה ממקור אחר, אינני מקבל את ההגבלה של 3 שנים. כל העובדים במדינה מובטחת להם פנסיה. רק אלמנות נכי המלחמה - לא.

ה. זיידל:

הן זכאיות לביטוח לאומי.

י. אבולעפיה:

אני מציע שאלמנה תקבל אחוז מסויים מהתגמול.

ה. זיידל:

זו תהיה גמלה לכל החיים.

י. אבולעפיה:

או שאתם מצמידים חוק נכי המלחמה בנאצים לחוק נכי זה"ל או שאינכם

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מצמידים.

אותה הוראה קיימת בחוק נכי זה"ל.

ת. הקר:

לא. אלמנת נכה זה"ל מקבלת את התגמול כל עוד לא נישאה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

י. גלס:

נכה זה"ל שהכניס ידיו לשקע חשמלי ונפטר כתוצאה מכך, אשתו מקבלת

גמלה תקופה מוגבלת של שלוש שנים. אם נפטר נכה זה"ל עקב נכותו, היא מקבלת את הגמלה לפי חוק חיילים שנספו במערכה. לגבי נכי המלחמה בנאצים, החליטה הכנסת להצמידו לחוק נכי זה"ל, אבל לא החליטה להחיל עליו חוק חיילים שנספו במערכה.

מה שמציע חבר הכנסת זיידל הוא מתן בטוח

או זכות לגימלאות לאלמנות נכי המלחמה בנאצים לכל ימי חייהן, דבר שעד היום אינו קיים והיה לנגד עיני המחוקק ב-1954, כאשר קיבל את החוק, וקבע שגימלה אינה עוברת בירושה, אפילו במקרה של נזקקים.

מאז עברו 20 שנה.

י. כהן:

לגבי נכי זה"ל, במידה ואין קשר סיבתי בין הנכות ובין הפטירה, קיימת ההגבלה

י. גלס:

של שלוש שנים.

אינני תופס את הגישה של האוצר. אם בן זוגו של נכה המלחמה בנאצים

י. דרניצקי (יודין):

שנפטר זכאי לגמלה, אינני מבין מדוע הגיון זה חדל לפעול אחרי 36 חודש. אם בן-הזוג נישא מחדש, הוא נכנס לקטגוריה אחרת. אבל אם לא נישא מחדש, מדוע לא ימשיך לקבל את הגימלה?

עד כמה שידוע לי אי אפשר לומר

בעברית "שבו אירעה הפטירה". האם אי אפשר לפצוא נוח אחר?

ח. שמעוני: אני יכול להבין שלנכים יש יותר זכויות מאשר לבני זוגם. עד כמה שאני יודע, לפי חוק ביטוח נכות, אין הגימלה עוברת לבני משפחה.

ה. זיידל: מדוע? החוק נקרא - "חוק ביטוח נכות ושאיירים".

ח. שמעוני: אם כך, בודאי מכוח אותו חוק יקבלו גם שאירי נכי המלחמה בנאצים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: לא. בחוק ביטוח נכות נאמר שלא יכללו בו נכים הנמצאים במסגרות אחרות. ביניהם נכי המלחמה בנאצים. מי שאינו משלם עבור ביטוח נכות, לא יקבל לפי חוק ביטוח נכות.

ח. שמעוני: אותן זכויות שעוברות לבני משפחה של נכה לפי חוק ביטוח נכות, צריכות לעבור לבני משפחה של נכה המלחמה בנאצים. מה שמקבלים השאיירים לפי חוק בטוח נכות, צריכים לקבל שאירים של נכי המלחמה בנאצים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אינך יכול להטיל מעמסה זו על המבוטחים בביטוח נכות.

ח. שמעוני: אני אומר, שבחוק חוק נכי המלחמה בנאצים ייקבע שכן זוג של נכה שנפטר יקבל בהתאם למה שנקבע בחוק ביטוח נכות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: אינך יכול להכניס הוראות חוק שלישי לחוק זה.

ח. שמעוני: ישנם שני נכים, נכה המלחמה בנאצים ונכה רגיל. אלמנתו של נכה רגיל מקבלת מכוח חוק ביטוח נכות 70% מ-240 לירות. אלמנתו של נכה המלחמה בנאצים מקבלת 70% מ-1600 לירות. אני רוצה לדעת מה יחרונה של אשה שהיא בעצמה אינה נכה המלחמה בנאצים, היא אלמנתו של נכה המלחמה בנאצים, על פני אלמנתו של נכה רגיל. מדוע היא צריכה לקבל 70% מ-1600 לירות, בעוד שאלמנתו של נכה רגיל מקבלת 70% מ-240 לירות.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: חוק נכי המלחמה בנאצים מוצמד לחוק נכי צה"ל. אינך יכול להגיד, שכל עוד הנכה בחיים חל עליו חוק אחד, ולאחר פטירתו יחול על שאיריו חוק אחר, חוק ביטוח נכות.

ח. שמעוני: מדוע לא?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: קודם כל האוצר אינו מכיר בעקרון שהשאירים זכאים לגמלה. אני מקבלת את ההסבר של פר גלאס, שכאשר הנכה נפטר מסיבה שאינה קשורה בנכות, מקבל האלמנה גימלה במסגרת חוק הביטוח הלאומי. אבל במקרה שהנכה נפטר מסיבה הקשורה בנכותו, אתה משאיר את השאירים ללא כיסוי.

ח. שמעוני: במקרה זה צריך להחיל את השעורים הקבועים בחוק ביטוח נכות.

י. אבולעפיה: חוק זה מושחת על חוק נכי צה"ל. לפי חוק נכי צה"ל האלמנה מקבלת

מה שמוצע כאן. כך שאין כל שוני. היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מתי מתחיל השוני? י. אבולעפיה: לפי חוק אחר - חוק משפחות עולות.

אמנם אין זה אותו חוק. אבל העילה היא אותה עילה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אם חתנו לאלמנה של נכה המלחמה בנאצים פנסיה עד סוף חייה, אתם מיטיבים

י. אבולעפיה:

תנאי לעומת תנאיה של אלמנת נכה צה"ל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מדוע?

י. אבולעפיה:

כי אלמנת נכה צה"ל מקבלת לפי חוק משפחות שכולות ולא לפי חוק נכי צה"ל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

כי היא מועברת לקטגוריה אחרת.

ח. שמעוני:

לכן אני מציע להעביר אלמנות של נכי המלחמה בנאצים לחוק ביטוח נכות.

אלמנת נכי צה"ל מקבלת את הגימלה לפי חוק משפחות שכולות, ואלמנות נכי המלחמה בנאצים אני מציע שחבלנה לפי חוק ביטוח נכות.

י. אבולעפיה:

אני מוכן לקבל הצעת חבר הכנסת שמעוני.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מה זאת אומרת אתה מוכן לקבל הצעת חבר הכנסת שמעוני? אתה מכיר

את חוק ביטוח נכות? אתה יודע מה מקבלת אלמנה לפי חוק ביטוח נכות?

קודם כל צריך להכיר בעקרון, שאלמנה

ושאירים צריכים לקבל פנסיה. לא יחכן שכאשר הנכה נפטר, נגמר הכל. כיצד אפשר להטיל על ביטוח נכות לשלם פנסיה לאלמנות של נכי המלחמה בנאצים, שלא שילמו ביטוח? איזה צדק יש בזה? אם האוצר יסכים לשלם עבורן ביטוח - זה דבר אחר.

ח. שמעוני:

כל מה שצריך לעשות הוא, לבטל הוצאתם מחולת חוק ביטוח נכות של נכי

המלחמה בנאצים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אם האוצר ישלם דמי הבטוח בעבורם - בבקשה.

י. גלס:

אין תושב בישראל מגיל 18 עד גיל 60-65 שאינו מבוסס בביטוח הלאומי.

מה הוא מקבל מהבטוח הלאומי, זו שאלה אחרת. אינני חושב שזו בעייה, הן אדמינסטרטיבית והן פיננסית כל כך קשה, לבחון את השאלה במישור של הבטוח הלאומי. אנשים אלה או משהו אחר משלם בשבילם לביטוח הלאומי. אין אדם בגדינת ישראל, ויהיה מחוסר אמצעים ביותר, שאינו מבוסס בביטוח הלאומי. כל אדם מבוסס בבטוח הלאומי ויש לו חיק בביטוח הלאומי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

השאלה אינה מתעוררת לגבי נכה שנפטר שלא מסיבה הקשורה בנכותו. השאלה

אחרייך לגבי נכים שנפטרו מסיבה הקשורה בנכותם. מה היה הדין לגבי שאירים של נכים שנפטרו עד עכשיו?

י. אבולעפיה:

לפי חוק נכי המלחמה בנאצים עד 1969, אם נפטר נכה, צל פי חוק זה שאיריו

לא קבלו פרוטה, לפי העקרון שהתגמולים אינם עוברים בירושה. ב-1969 תוקן החוק ונקבע שהשאירים יקבלו גימלה 12 חודש. עכשו מוצע להאריך את התקופה ל-36 חודש. אילו לא הצענו תקון זה, איש לא היה מעורר את השאלה. אני בטוח שמשפחות אלו מקבלות גימלה גם מהביטוח הלאומי.

י. גלס:

מאחר שנדחתה ההחלטה לגבי סעיפים 3 ו-4 המצריכים בירור נוסף, אני מציע

שנברר את המצב גם לגבי סעיף זה במישור הביטוח הלאומי.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

מר אבולעפיה, אמרת שאילו לא הייתם מציעים תיקון זה, איש לא היה מעורר

את השאלה. קודם כל, אתם מעדכנים את החוק בהתאם לשנויים ולתיקונים החלים בחוק נכי צה"ל? שנית, אנו סומכים על כושר השיפוט והעירנות שלכם.

אני מחפלאה שאינכם יודעים אם משפחת נכה שנפטר מקבלת חגמולים מהביטוח הלאומי או לא.

י. גלס:
יש נקודה אחת, שעליה אינני יכול לתת תשובה בעל-פה. אבל על שאלה אחת אני יכול לתת תשובה: ביטוח שאירים רגיל לפי חוק הביטוח הלאומי, אלמנת נכה מלחמה בנאצים מקבלת.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: בכל מקרה?

י. גלס:
בכל מקרה. מה שאינני יודע הוא, האם לפי חוק ביטוח נכות יש עוד תשלומים. נברר אם לפי חוק ביטוח נכות מגיע חשלוס נוסף. אם נכה נפטר עקב תאונת עבודה, המשפחה מקבלת מהביטוח הלאומי את ביטוח נפגעי עבודה. השאלה היחידה שאינני יודע את התשובה עליה היא, האם עקב היותו נכה, הביטוח הלאומי משלם פשהו נוסף בגלל היותו נכה.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו: נמשיך בדיון בסעיף זה לאחר שתובא לפנינו אינפורמציה מלאה ומדוייקת.

הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00